Vlaams Parlement

351 (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 8 mei 2015 (2014-2015)

Voorstel van decreet

van Chris Janssens, Tom Van Grieken, Guy D'haeseleer,
Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch en Barbara Bonte

houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel, wat betreft het invoeren van een verbod op het onverdoofd ritueel slachten

verzendcode: LEE

TOELICHTING

Cultuur van dierenwelzijn

In de afgelopen decennia is er in Europa hard gewerkt aan de ontwikkeling van een cultuur van dierenrechten en dierenwelzijn. Het is een element van ons beschavingsniveau dat we van oordeel zijn dat dieren niet onnodig hoeven te lijden. Wreedheid tegen dieren wordt terecht beschouwd als niet passend in een beschaafde samenleving en zelfs als barbaars. Ook in de Vlaamse samenleving is er een groot draagvlak voor een humane behandeling van dieren. Dat draagvlak heeft er dan ook voor gezorgd dat er wetgeving werd ontwikkeld die het welzijn van dieren in ons land moet beschermen. Artikel 1 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, hierna de Dierenwelzijnswet te noemen, bepaalt: "Niemand mag, uitgezonderd bij overmacht, handelingen plegen die niet door deze wet zijn voorzien en waardoor een dier zonder noodzaak omkomt of zonder noodzaak een verminking, een letsel, of pijn ondergaat.".

Hoofdstuk VI van de Dierenwelzijnswet bevat regels betreffende het doden van dieren die moeten verhinderen dat dieren die worden gedood, onnodig veel pijn moeten lijden. Artikel 15 van die wet bepaalt: "Een gewerveld dier mag slechts worden gedood door een persoon die daarvoor de nodige kennis en bekwaamheid heeft en volgens de minst pijnlijke methode. Tenzij in geval van heirkracht en noodzaak mag het enkel ter dood gebracht worden onder verdoving of bedwelming.". Artikel 16, §1, eerste lid, bepaalt ook: "Het slachten mag slechts na bedwelming van het dier of, in geval van heirkracht, volgens de minst pijnlijke methode plaatshebben.".

Er is in hetzelfde hoofdstuk VI echter ook een belangrijke uitzondering opgenomen die religieuze slachtingen uitsluit van voormelde bepalingen: "De bepalingen van hoofdstuk VI van deze wet, artikel 16, §2, tweede lid, uitgezonderd, zijn evenwel niet van toepassing op slachtingen voorgeschreven door de ritus van een eredienst.". In geval van religieuze slachtingen kunnen dieren dus zonder verdoving of bedwelming worden gedood. Die uitzondering werd in 1995 in de Dierenwelzijnswet ingeschreven. Volgens de indieners van dit voorstel was dat een vergissing.

Draagvlak voor wetswijziging

Op 1 juli 2014 is de bevoegdheid Dierenwelzijn ten gevolge van de zesde staatshervorming een Vlaamse bevoegdheid geworden. De indieners zijn van oordeel dat het Vlaams Parlement die pas verworven bevoegdheid moet gebruiken om de toestemming om onverdoofd ritueel te slachten te schrappen uit de wet.

Er bestaat een groot draagvlak bij de bevolking voor de invoering van een verbod op onverdoofd ritueel slachten. Bij een peiling die Ipsos in september 2012 uitvoerde in opdracht van dierenrechtenorganisatie GAIA, toonde 88% van de respondenten zich voorstander van een verplichte verdoving, ook bij rituele slachtingen. 77% van de respondenten toonde zich bovendien voorstander van een wetswijziging die een verdoving bij rituele slachtingen verplicht maakt. Wanneer de respondenten op de hoogte worden gebracht van het feit dat tal van Europese landen het onverdoofd slachten ook in het kader van religieuze gebruiken verbieden, stijgt het percentage dat akkoord gaat met een wettelijk verbod op onverdoofd slachten zelfs tot 89%.

Tal van Europese landen verbieden inderdaad nu al het onverdoofd slachten, ook wanneer het niet-verdoven wordt voorgeschreven door de ritus van een eredienst. Dat geldt onder meer voor IJsland, Letland, Noorwegen, Oostenrijk, Zweden en Zwitserland.

Specialisten: vermijdbaar lijden van dieren

Niet alleen de publieke opinie, maar ook specialisten zijn van oordeel dat de onverdoofde rituele slacht onaanvaardbaar is vanuit het oogpunt van het dierenwelzijn. De Federation of Veterinarians of Europe (FVE) neemt in haar standpuntnota 'Slaughter of animals without prior stunning' (2002) de positie in dat het slachten van dieren zonder voorafgaande bedwelming 'onaanvaardbaar' is. De organisatie komt tot die conclusie op basis van de vaststelling "dat het slachten zonder bedwelming de tijd vermeerdert tot het verlies van bewustzijn, wat soms tot verschillende minuten kan duren". "Tijdens deze periode van bewustzijn kan het dier blootgesteld worden aan onnodige pijn en lijden.", schrijft de FVE.

De Raad voor Dierenwelzijn deelt dat standpunt en stelde op 25 maart 2010 in een advies aan de bevoegde minister: "De Raad voor Dierenwelzijn besluit dat slachten zonder verdoving onaanvaardbaar en vermijdbaar lijden voor het dier met zich meebrengt en adviseert de minister om voorafgaandelijke verdoving op te leggen in ons land.". De Raad voor Dierenwelzijn baseerde zich daarvoor op de meest recente literatuur: "Op basis van bovenvernoemde documenten en de wetenschappelijke literatuur die alle werkgroepleden mochten aanleveren, kan worden besloten dat het onverdoofd slachten leidt tot veel hoger risico van pijn en lijden dan het verdoofd slachten, ingeval beide procedures correct worden uitgevoerd.".

Het is overigens een feit dat de bepaling in de Dierenwelzijnswet die het onverdoofd ritueel slachten bij uitzondering toestaat, heeft veroorzaakt dat er zeer veel ritueel geslacht vlees in de reguliere voedselketen terechtkomt en vaak zelfs wordt aangeboden aan onwetende niet-moslim (of niet-joodse) consumenten. Het percentage schapen en lammeren dat zonder bedwelming wordt geslacht in Vlaanderen, bedraagt volgens de nota 'Halalvoeding in Vlaanderen: een verkenning' (2013) respectievelijk 92% en 40%.

De indieners zijn van mening dat een verbod op onverdoofde rituele slachtingen geenszins in strijd is met de vrijheid van godsdienst. Het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) bepaalt "dat de vrijheid zijn godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen aan geen andere beperkingen kan onderworpen worden dan die welke bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen".

Luidens het EVRM kan een beperking bij wet worden ingevoerd wanneer dat noodzakelijk is ter bescherming van de goede zeden. De initiatiefnemers zijn van mening dat de algemene morele opvatting dat dieren niet onnodig hoeven te lijden, deel uitmaakt van de goede zeden in Vlaanderen. De indieners zijn tevens van oordeel dat dit verbod proportioneel is. De vrijheid van godsdienst wordt niet verder ingeperkt dan nodig. Niemand zal ontkennen dat de vele landen waar bedwelming ook bij rituele slachtingen verplicht wordt gesteld, rechtsstaten zijn waar de vrijheid van godsdienst wordt gerespecteerd.

Chris JANSSENS
Tom VAN GRIEKEN
Guy D'HAESELEER
Stefaan SINTOBIN
Anke VAN DERMEERSCH
Barbara BONTE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 16 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, gewijzigd bij de wet van 4 mei 1995, wordt gewijzigd als volgt:

1° paragraaf 1, tweede lid, wordt opgeheven;

2° paragraaf 2, tweede lid, wordt opgeheven.

Art. 3. In artikel 24, eerste lid, van de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel, vervangen bij de wet van 27 mei 1997, vervallen de woorden "of indien een wettelijke of reglementaire bepaling het slachten op rituele wijze buiten een slachthuis toestaat".

Chris JANSSENS
Tom VAN GRIEKEN
Guy D'HAESELEER
Stefaan SINTOBIN
Anke VAN DERMEERSCH
Barbara BONTE